

Мишљење на нацрт Закона о превозу путника у друмском саобраћају

По захтеву Министарства за инфраструктуру и енергетику, Комисија је, на основу члана 21. став 1. тачка 7) Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/2009), дала мишљење на Нацрт Закона о превозу путника у друмском саобраћају. Иако генерално прихватљив, са становишта спровођења политике заштите конкуренције, Комисија је оценила да би предложени текст нацрта закона ипак требало у неким деловима изменити или допунити. У погледу одредби члана 47. Нацрта закона речено је да је, на основу досадашњих сазнања и искустава из поступака за појединачно изузеће од забране Општих услова пословања аутобуских станица, које је Комисија спровела по захтеву Привредне коморе Србије, оцењено да оваква врста претходне регулативе садржи доминантно прокомпаративне елементе, а да постојање неких антикомпаративних елемената не утиче у значајној мери на унапређење и укупне позитивне ефекте по конкуренцију у области пружања ове врсте услуга. С обзиром на то да је у члану 47. нацрта закона прописано да пружалац услуга има обавезу да станичне услуге пружа и наплаћује у складу са категоријом аутобуске станице, а да при томе није прописано ко, на који начин и којом методологијом утврђује цене услуга за поједине категорије аутобуских станица, потребно је и ово питање регулисати самим прописом. У смислу претходног Комисија је подржала текст нацрта члана 47. али је исто тако оценила да је неопходно извршити одређена прецизирања, нарочито у погледу садржаја акта – аката којима ће се уредити општи услови пословања аутобуских станица и категоризација аутобуских станица. У смислу претходног Комисија је упутила свој предлог текста члана 47. Нацрта закона. У свом досадашњем раду и неколико поступака који су вођени или се још увек воде пред Комисијом, а ради утврђивања постојања повреде конкуренције, дошли смо до сазнања да се поједини превозници у обављању услуга, нарочито домаћег линијског међумесног превоза путника, „удружују“ ради пружања ових услуга путницима. Облици тог удруживања имају различите варијетете али се генерално може рећи да своје заједничко пословање уређују по принципу „Pool-a“. С обзиром на то да се ради о споразумима међусобних конкурената и 52 углавном на линијама на којима се преклапају према одобреним редовима вожње, оваква пракса представља проблем са становишта примене прописа о заштити конкуренције. Ни један од таквих споразума није до сада у редовном поступку пред Комисијом изузет од забране јер ни један од учесника таквих споразума то није захтевом затражио, што је услов за поступање Комисије у тим случајевима. Иако Комисија до сада није била у прилици да поводом неког захтева за појединачно изузеће оцењује испуњеност законом прописаних услова под којима би и такав споразум међусобних конкурената могао бити изузет од забране, ипак се може рећи да постоји претпоставка да би у неким случајевима такви споразуми могли бити изузети од забране на одређени период. У том случају отворила би се питања стриктне примене одредби члана 61. став 2. а у вези са тим и члана 62. како су дати у достављеном нацрту закона. Комисија је оценила да би било потребно да се и таква могућа ситуација предвиди самим законом и да се, нарочито имајући у виду одредбу члана 61. став 2. и члана 62. став 1. тачка 5., додатно регулише. Исто тако Комисија је анализирали и одредбе члана 64. став 1. тачка 2) достављеног нацрта закона, према којима се у аутобусу којим се обавља линијски превоз мора налазити и важећи ценовник оверен печатом и потписом овлашћеног лица превозника, које се даље разрађују у ставовима 3. и 4. истог члана. Комисија је овде упозорила да се обавеза превозника да у важећем ценовнику мора имати цену које не може бити нижа од прописане цене по путном километру коју, као најнижу, утврђује Влада на предлог министарства надлежног за послове трговине, може сматрати обавезом да у свему поштује прописану минималну

цену. Теорија, регулатива и пракса политике заштите конкуренције овакво одређивање цена не прихватају. Та обавеза би значила да учесник на тржишту – превозник, чак и када у свом раду и пружању услуга оствари такав степен ефикасности да би, на основу изведених калкулација, могао пружати предметну услугу путницима и по нижој цени – то неће моћи да уради, јер га у томе спречава сам закон. То би даље значило, да ће такав превозник нужно пропустити прилику да повољнијом понудом уз нижу цену искористи свој створени конкурентски потенцијал на тржишту. Оваквом регулативом политике формирања цена појединог учесника на тржишту, према знању Комисије, не чине се позитивни кораци у правцу стимулације учесника на тржишту да развијају своје ефикасности како би створили услове за бољу понуду услуге и своју бољу конкурентску позицију у односу на конкуренте. Осим тога, одредбе члана 78. став 4. Нацрта Закона о превозу путника у друмском саобраћају (којима се овлашћује општина односно град и град Београд да својом одлуком утврђују и усклађују економски најнижу цену у оквиру такси тарифе по којој се ауто-такси превоз мора обављати на њеној територији) су од утицаја на конкуренцију на релевантном тржишту пружања услуге ауто-такси превоза. Утврђивање минималне цене није у складу са правилима конкуренције, јер не користи потрошачима, који су увек заинтересовани да добију услугу или производ по што нижој цени. Наведеним одредбама Нацрта Закона о превозу путника у друмском саобраћају у потпуности је искључена ценовна конкуренција, што се са становишта циља Закона о заштити конкуренције никако не може оправдати. Сагласно изнетом, предложено је да се у одредбе члана 78. Нацрта Закона о превозу путника у друмском саобраћају унесу измене у смислу прописивања максималне цене ове услуге као једино решење које би било у складу са циљем Закона о заштити конкуренције, што је економски напредак, добробит друштва и нарочито корист потрошача. 53 У смислу претходног предлога Комисија је оценила да би било потребно унети и одговарајуће измене у тексту члана 75. ст. 2. и 3. достављеног нацрта, а у самом мишљењу дати су и конкретни предлози текста који би се требао наћи у Нацрту закона. У осталим одредбама достављеног нацрта закона Комисија није препознала одредбе које би могле штетно утицати на политику заштите конкуренције на тржишту Републике Србије.